

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A degeneratio.

Irta: *Prezly Lóránd* csendőrfőhadnagy.

I.

Ez egy olyan szó, a melyről olvasóim sokat hallottak, de a melyet a megfelelő és helyes magyar kifejezéssel még nem szoktunk helyettesíteni, pedig a mi „elkorcsosodás” szónk eléggé jellemzően fejezi ki a fogalmat is.* Kissé erősebben, az igaz, de az jellegzetes vonása a magyar ember gondolkodásának.

Tehát az elkorcsosodásról fogok írni s majd arra fogok reátérni, hogy a degeneratió (mégis inkább ezt a szót fogom használni) s a degeneratív tüneteknek milyen szerepe és jelentősége van az emberek bünözése terén s ennek révén a magyar igazságszolgáltatásban.

Megint belemélyedünk az ember tanulmányozásába, a mi csendőrszemünkkel megint belenézünk a bünöző ember világába, kutatni, keresni fogjuk azokat a testi és lelki rendellenességeket, melyek bennünket a nyomozások alkalmával közelebről is annyira érdekelnek.

Arról már régen s azóta is gyakran tettem említést, hogy csendőreinknek a büncelemeknyek nyomozásánál nem elég megelégedniök az ú. n. tárgyi tényállás megállapításával és felderítésével, hanem igen nagy súlyt s mondhatnám, teljes figyelmet kell fordítaniök a büncelemeknyeket elkövető egyén személyiségére, testi és szellemi tulajdonságaira, mert ezek vizsgálata s a legaprólékosabb számbamenő körülmények és jelenségek mérlegelése nélkül nyomozás végre sem hajtható.

Manapság, ha valaki beteg és orvoshoz megy, figyelék csak meg, nem fog az orvos megelégedni a betegség egyszerű megállapításával, hanem — különösen komolyabb természetű bajoknál — száz és száz apró kérdésekkel vallatja betegét, óriási körültekintéssel, szinte aggódló lelkiismeretességgel gyöződik meg mindama körülményekről, melyek öt a betegség természetét, keletkezését és jelen állapotát illetőleg közelebről érteklék. És minél kiválóbb, minél tudományosan képzottebb egy orvos, annál inkább tudatában van az ő hivatása fontosságának, annál nemesebben fogja fel élethivatását és teljesíti kötelességét.

* A mindennapi nyelvhasználatban e kifejezést rendszerint szigorubb értelmezésben használjuk s erkölcsi jelentőséget tulajdonítunk neki, pedig az elkorcsosodás veszélyes csupán a bünözés terén lehet!

Sőt tovább megyek. Vannak orvosok, a kik kizárólag mint bünöst, mint bünözöt vizsgálják és tanulmányozzák az embert, a kik a természettudomány, kórtan, élettan, boncztan s egyéb különféle tudományok alapján, klinikai vizsgálatok és kutatások segítségével abban buvárkodnak, hogy felderítsék azt az ezer és ezer okot, melyek kiinduló pontját képezik az ember bünözésének. Hogy csak egyet említek, egy kiváló olasz orvostanár (Lombroso Cezár) külön iskolát állittatott fel a mult század nyolczvanas éveiben Torinoban és kiterjedt kutatásokat végzett elhalt vagy kivégzett gonosztevők agyán, koponyáján, csont- és idegrendszerén s megállapította körülbelül 4000 gonosztevő koponyáján eszközölt vizsgálatai alapján, hogy 40%-nál szellemi vagy szervezeti rendellenességek állottak fenn, a melyekkel a szerencsétlen bünöző született s a melyek kényszerítő behatása alatt követte el cselekedetét. Sőt tudományosan megállapította azt is, hogy egyes szervezeti vagy szellemi rendellenességek nemcsak általában a büncelemeknyekre, hanem pl. azok egyes nemeire is hajlamosítják az egyént. S hogy a kiváló orvostanárnak mennyire igaza van, azt a mindennapi életben is lépten nyomon tapasztalhatjuk. Vannak szerencsétlen emberek, kik — azt mondhatjuk — *öntudatlanul és szándék nélkül* lopnak, mások gyújtogatnak. Nem-e a tudományos vizsgálatokat igazolják e tények? Nem-e valami testi vagy lelki rendellenesség kell ahhoz, hogy valaki — a véletlen esetektől eltekintve — öntudat és akarat nélkül bünt kövessen el? Ilyen rendellenességek, illetve rendellenes tünetek pl. a koponya elváltozásai, annak ürtartalmának nagyobb vagy kisebb volta, az arc fogyatékos fejlődése, a csontok vastagsága, a pofacsontok kiálló volta, a szemöldök-ívek vagy a homlok kidomborodása, a végtagok szokatlan hossza és rövidsége stb., stb. A lelki rendellenes tünetek pl. a kedély tompasága, a különböző ösztönök és indulatok hiányos vagy abnormis fejlettsége.

De nemcsak az említett orvostanár, hanem különböző népek kiválóbb szakbuvárai és tudósai — a kiváló tanár által kezdeményezett alapon elindulva és tovább haladva — kimutatták, hogy alig van egyén, a kinél egyik vagy másik szerve körében fejlődésbeli rendellenesség megállapítható nem volna s hogy ezek a rendellenességek kisebb-nagyobb mértékben azoknál az egyéneknél is felfalálharók, kik a büntető törvényekkel egész életükön át sem jönnek összeütközésbe.

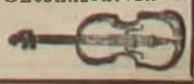

Első magyar vill. erőre berend. hangsz. r-gyár
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangsz. r-ke-zítője. Az Ocskai és a szabadalm. Rákóczi t. tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntölés-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

csás. ár. és kir. udvari szállító a cs. és kir. közp. hadsereg, a m. kir.

Ajátja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alk. részeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

Ezek után önkénytelenül is az a kérdés nyomul előtérbe, hogy ha mindez így van, mi oka lehet mégis annak, hogy nem minden ember kerül összeütközésbe az állam, vagy a társadalom fennálló törvényeivel és szabályaival és hogy mi az oka annak, hogy egyesek nagyobb hajlamot tanúsítanak a bűncselekmények elkövetésére?

Vegyük a kérdést a legérthetőbb és legegyszerűbb oldaláról!

Tegyük fel, hogy a bűncselekmények fertőző anyaga épen úgy el van szórva mindenfelé az emberi test és lelkekben, mint a hogyan a test, vagy a benne előforduló mindenféle betegség ezer és ezer bacillus.

Úgy-e nem érdektelen még a laikus embernek sem tudni, hogy milyen feltételek szükségesek ahhoz, hogy pl. a tüdőgümőkór vagy a diphteria, vagy a tengersok egyéb más nyavalya befogadására hajlamosítva legyünk? Nem kelti-e fel kíváncsiságunkat szakértő embertől hallani, hogy milyen feltételek és körülmények között lehetünk alkalmasok a testi betegségek megszerzésére?

S ha igen, bennünket — csendőroket — nem-e hatványozottabb fokban érdekel és pedig a legközelebről, hogy hogyan lehetünk hajlamosítva a bűnök bacillusainak befogadására?

Egy jogászember hangoztatja, hogy minden ember öt esztendei fegyházzal születik a világra. Tréfás, de epés megjegyzés, melyhez még hozzátette, hogy mindenkinek a saját érdeme, ha nem ennyit vagy kevesebbet kap.

A bűn talaját számos tényező készíti elő és hogy annak csirája az emberben magában van, erről már olvasóimnak — egy ízben — hosszasan írtam.* Kimutattam, hogy a bűnözésre születésünk, sőt már a fogamzás pillanatában hajlamosítva vagyunk. Az átöröklés fogalmát mindannyian ismerjük.

Erős, egészséges szülőktől, egészséges fogamzás mellett származó gyermek kevésbé, míg a testileg vagy szellemileg gyenge, beteges, betegségek és kicsapongások következtében elernyedtt szülők gyermekei nagyobb mérvben hajlanak a bűnözés felé. Egyik tudományos meghatározás szerint «A nemző egyén a megelevenedett csiraszervezetben nemcsak az emberré való fejlődés lehetőségét, hanem a saját egyéniségében vagy felmenőiben kidomborodó tulajdonságok közlésével az *egyéniség* (a character) leendő kialakulását is biztosítja». Szóval: «a csirasejtben az emberi test tulajdonságai mellett a felmenőkben (a szülők, nagyszülők stb.) kifejlődött sajátosságok is tömörülnek».

Egyszerűbben és érthetőbben ezt úgy kell értelmeznünk, hogy úgy az apa, mint az anya a nemzés pillanatában a saját egyéniségét a maga jellegzetes tulaj-

donságaival igyekszik belepréselni a csirasejtbe s «a két akarat egymással a legszebb harmóniában (összhangban) gépszerű biztossággal építi fel az új szervezetet».*

Ha az egészséges fogamzás és rendes fejlődés mellett megszületett gyermek gondos nevelés, egészséges táplálkozás mellett fejlődhetik a szerető családi körben, hol a szülők egymással abban vetélkednek, hogy a gyermekükben szunnyadó jó és nemes tulajdonságokat fejlesszék, a rossz és nemtelen tulajdonságokat pedig elfojtsák s ha az erény gyakorlásában a maguk jó példaadásával járnak elő, akkor nem szenvedhet kétséget, hogy a gyermek, — vagy beszéljünk ezentúl az egyénről — az egyén kedvező kialakulása biztosítva van. Egy német tudós annyira megy, hogy pl. az egyén kedvező kialakulásának biztosítása érdekében azt követeli, hogy az anyák maguk táplálják gyermekeiket s hogy még a szoptatásban, annak idejének pontos betartásában is pontosak legyenek, mert «a szoptatásban nyilvánuló emelkedett kötelesség tudása a gyermek erkölcsi életére is kihat».

Ezzel szemben az élet is igazolja, hogy kedvezőtlen körülmények között fogamzott és megszületett gyermek, ha kedvezőtlen viszonyok között kell hogy fejlődjen, tehát — talán már magzatkorában — megkezdí a harcot a szüleitől öröklött testi betegség ellen, vagy később — megszületése után — a nyomor ölébe kerül, hiányosan táplálkozik, nélkülözi a szülői szeretet melegét, szóval nélkülözi az egészséges testi és lelki fejlődés minden feltételét, nemde bizonyos, hogy nála a nemtelen vágyak fejlődnek ki erőteljesebben, hogy az emberi szenvedélyek árnyoldalai domborodnak inkább ki s nemde kézenfekvő, hogy az ilyen szerencsétlen egyén ilyképen teljesen elő van készítve a bűnözésre?

Különböző eseteket fogok majd fejtegetéseim során felhozni, melyekből módunkban fog állani megbizonyítva látnunk azt, hogy a degeneratio talaja az öröklött terheltségben, a nyomorban (a melylyel következképpen együtt jelenik meg a testi fejlődés hanyatlása), a könnyezeten, a belső hajlamokban, a nyomasztó társadalmi és gazdasági viszonyokban, soknak pedig az előre nem sejtett s így el sem kerülhető külső hehatások szerencsétlen következményeiben található meg, a büntetendő cselekmények bacillusai pedig leginkább — sőt azt mondhatom mindig — a lelki ellenállás hiányában vagy banyatlásában fogamzanak meg és ezek a melegágai, mint a testi betegségek mikrobái, a testi ellenállás megfogyatkozásainak is.

Tudományos vizsgálatok és buvárkodások alapján állítható, hogy a bűnözési hajlam nagyobb fokban való kifejlődését nemcsak a szervezet rendellenes fejlődésé-

* Lásd «Csendőrségi Lapok» 1908. évi 2., 3. és 4-ik számában megjelent «Néhány szó a bűnről» című tanulmányt.

* Lásd: Dr. Csizmadia Alajos «A bűnözők világa» cz. műve 517. lapját.

A legjobb órák, 47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műórásnál Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyék ingyen!

ben, hanem a felmenők (tehát a szülők, nagyszülők stb.) betegségeiben, a kedvezőtlen életviszonyokban, a testi és szellemi fogyatkozásokban lehet megtalálnunk s itt fészkel a degeneratio is, az a degeneratio, melynek a bűnözések terén olyan óriási fontossága és jelentősége van. Mert igaz, hogy szervezeti vagy szellemi rendellenességek — miként előbb is már említettem — előfordulnak olyan egyéneknél is, kik a büntetőtörvényekkel összeütközésbe nem kerülnek, de nem szabadjel és nem lehet figyelmen kívül hagynunk azon tényt sem, hogy a degenerált emberek nagyobb számban vannak képviselve a bűnözők soraiban s nagyobb hajlamot tanúsítanak a bűnös cselekmények elkövetésére, mert a beteg és degenerált embereknel az akarat és önkéntes felelőssége fogyatékosabb, a megfontolási képesség pedig hiányosabb. És éppen ez a fogyatkozás az, a melyen a kutatások alapszanak és eltekintve az életkörülmények stb.-től, ezen hűnözés iránti fogékonyság az, a mely a degeneratio tényének mérlegelésénél olyan fontos és jelentős szerepet játszik és teszi kívánatosá és szükségessé azt, hogy nyomozó csendőreink a bűncselekmények nyomozása során a tárgyi leányállítás felderítésén kívül a terhelt személyiségére és egyéniségére is kíváló gondot fordítsanak.

(Folyt. köv.)

A mi késik, nem mulik.

Irta: H. Gy.

(Végo).

Nem szándékom eléje vágni az eseményeknek s úgy írnom le a letartóztatás stb. történetét, a hogy azt mi elvégeztük s így kénytelen vagyok először az eredményt magát ismertetni s csak azután tárgyalni magát a nyomozást, a melyben nekünk semmi részünk nem volt és a melyet csak a lezajlott esemény után tartott oktatásnál volt alkalmunk teljesen megismerhetni.

A bucsu után mintegy 10 napra éjjel 11 óraker két-két főből álló járőr jelentkezett utra indulásra készen az őrsirodában. Az egyik járőrvezető a II-od altiszt, a a másik pedig járőrtársam volt.

— Itt van a Németh János P. pusztai juhász elfogására vonatkozó parancs — szól az őrmester a II-od altiszthez — reggel 3 óraker a tanyai gazda s még egy tanu jelenlétében foganatosítják az elfogást és 8 órára már itt lehetnek. Házkutatást nem kell tartani; a személymotosztást azonban el ne mulasszák.

— Önök pedig S. községben két bizalmi egyént magukhoz véve — elmennek Schwarz orvos úr lakására s elfogják Kulcsos Mária cselédet, a kinek összes holmiját — elosomagolva — a községi előljároság őrizetere bizzák. A jegyzék egyik példányát hozzák magukkal. Itt a vonatkozó parancs. Déli 12 órára bevonulhatnak.

Előzményeket nem ismerve indultunk utba s a mikor a laktanyából kijövet megnéztük az elfogatói parancsokat, majd hogy fel nem kiáltottunk meglepetésünkben, a mikor azt olvassuk, hogy az elfogandók Kis Imre meggyilkolásával vannak terhelve.

Soha annyira nem siettünk, mint most. Repülni szerettünk volna, hogy az elfogást minél előbb fogantossithassuk.

Reggel 7 óra tájt az orvos lakásán voltunk. A Mari nyitotta az ajtót. Kérdésünkre, vajjon az orvos úr honn van-e, igenlő választ adott s kinyitotta a rendelő szoba ajtaját, amelyen át — a leányt előre engedve — beléptünk éppen akkor, a mikor ott az orvos is megjelent. A leány ugyan igyekezett ki a rendelőszobából, csakhogy abban járőrvezetőm által meg lett akadályozva, a mennyiben az azonnal kijelentette neki az elfogást.

Mint felbőltlen égből a villámcsapás, úgy érte a leányt az elfogása; megtántorodott s félájultán rogyott a székre.

— Tudja, miért fogtuk el? — kérdi járőrvezetőm.

— Tudom... az Imre miatt. Jaj Istenem!

A meglepetéstől még magához sem tért orvosnak azután röviden megmagyaráztuk az elfogás okát, a ki csak akkor ijedt meg igazán, a mikor kétségtelenül megtudta, hogy milyen veszedelmes némbert tartott házában. A leány ingóságainak összeírása nem adott nagy munkát s így elvégezve feladatunkat indultunk hazafelé.

— Mondják meg kérem az őrmester úrnak — bucsuzik tőlünk az orvos — hogy ha még szüksége lesz fényképfelvételekre, szívesen rendelkezésére állok. Mi ugyan akkor keveset törődünk az orvos fényképezési tudományával s egyedüli igyekezetünk csak az volt, mielőbb otthon lenni.

Mari az ut egyrészt végig sirta, de azután a nélkül, hogy kérdeztük volna, elmondotta az Imrével folytatott viszonyát, ismeretségét jelenlegi kedvesével Német Jánossal, a ki Temesváron a tűzészégnél szolgált s a kibe még akkor beleszeretett, elmondotta, hogy a végzetes éjjelt megelőző estén szénát volt gyűjteni a baktárba s hazamenet a szénás kocsii tetejéről meglátta volt vőlegényét betérni a csárdába. Tudta, hogy meg nem szökhetik előle, biztosan a pénzt óhajtja vissza, a melyet már régen átadott kedvesének, félt attól is, hogy elhagyott vőlegénye talán meg is öli, hát a közelgő veszélyről értesítette a szeretőjét, a ki azután elbánt a szegénynyel.

— Csak megszökne a Jancsi, hogy bajba ne kerüljön, mert nem ő az oka, én kértem, hogy szabaditson meg Imrétől.

— No csak ne féltse maga a szeretőjét, azóta az is biztos kezekben van már! — Válaszolt járőrvezetőm.

Erre kezdődött el azután csak az igazi jaggatás, a melyet el sem hagyott a leány mindaddig, a mig az őrsre meg nem érkezünk, a hol Németh János már megtette töredelmes beismerő vallomását. Megleste, mikor jön ki Kis Imre a csárdából. Az uton eléje ment, megkérdezte, mit keres erre? Összeszólkoztak. Ő neki ment, birokra kelt vele és a fölre dobtá, ugyanakkor ólmos végű botjával egyszer fejbe vágta és ott hagyta. Nem szándékozott őt megölni, csak el akarta ijeszteni a vidékről. A bűnjelként szereplő botot önként előadta.

Mind a ketten elvették méltó büntetésüket.

Már most térünk át a zseniálisan eszközölt nyomozásra, a melyet őrmesterünk maga adott elő.

A bucsun feltűnt az őrmesternek a szép leány, a ki meglehetősen hasonlított a meggyilkolt anyja által előadott személyleírásra. Nevét csakhamar meg-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázsozok, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 porcz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

tudta a nélkül, hogy a kérdezősködés által fel-
tűnést okozott volna. Az orvossal beszélgetve nagy
érdeklődést tanúsított a leány iránt s könnyen meg-
tudta tőle, hogy a leány hova való. Rögtön átírt az
illető község előjáróságának, hogy Kulcsos Máriáról bő-
vebb felvilágosítást kaphasson. Pár nap mulva kezeibe
kapta a meglepő értesítést, hogy a kért Máriát
Mária ott teljesen ismeretlen, a mennyihen egy ilyen
nevű leány ugyan szolgált több helyen, de az K. köz-
ségben már férjhez ment, jelenleg is ott tartózkodik.
Kikérdezte, hogy Sz.-ben szolgált évekké-
zelőtt, ott veszett el a cselédkönyve is. Ő hazajött és
nemsokára férjhez ment. Megvolt tehát az első fontos
adat. Az orvosnál szolgáló Kulcsos Mária ezek szerint
hamis név alatt és jogtalanul szerzett cselédkönyvvel
szolgál az orvosnál. Még aznap rendes szolgálatban be-
tért az őrmester az orvoshoz egy kis beszélgetésre.
Szóba került a cseléd is.

— Enyje, de nagyon érdekelheti őrmester urat a
Mari, hogy minduntalan emlegeti, csak nem szerelmes
bele? — tréfálkozott az orvos.

— Nem lebet tagadni, nagyon szép leány — volt a
válasz; egy fényképe mindenesetre nagyon kellemes
emlékemül szolgálna.

— Na, legyen meg az öröme; gyerekeimet úgy is
le akarom ma fényképezni, hát majd azokkal együtt
óra is készítek egy felvételt s akkor szolgálhatok majd
egy képpel.

Képzhetni, milyen hálásan köszönte meg az őrmes-
ter az orvos akaratlanul is kilátásba helyezett segít-
ségét. A fénykép két nap mulva már kezei között volt
s még aznap a temesvári rendörkapitánysághoz czi-
mezve postára adatott a szükséges felvilágosítással egy-
temben. Csakhamar megérkezett a válasz, hogy a meg-
gyilkolt édes anyja felismerte a képen elbunytt fia
menyasszonyát. A bál kezdett már szűkülni. Csak
azt kellett még megállapítani, vajjon a gyilkosságot
megelőző napokban a cseléd találkozott-e volt vőlegé-
nyével, vagy sem? Óvatosan kikérdezte újból a csárda
korcsmárosát, a ki beszállította a félig holt embert a
kórházba, de bizony az nem emlékezett másra, mint
arra, hogy az nap, a mikor a gyilkosság történt, az egész
határban szénát gyűjtöttek s ő maga is későn este ér-
kezett haza, a mikor pár perc mulva az a vándor-
legény is megérkezett, a ki ott vacsorált velük és pár órát
megpihent. Emlékezett rá határozottan, hogy enlitést
tett arról, hogy mihelyt a hold felkel, folytatja útját,
mert éjjel kellemesebb a gyaloglás.

— Mondja csak, az orvos úrnak is van errefelé
rétje?

— Hogyne, itt van közel a csárdáboz s ha jól emlé-
kezem azok is gyűjtöttek aznap.

— Persze, hogy gyűjtöttek — szól közbe a korcs-
máros felesége, — hiszen a Mari innen vitte a munká-
soknak a pálinkát!

Eleget tudott az őrmester. Felkereste az orvost, a
kit éppen az udvaron talált.

— Enyje, de sok szép szénája van doktor úrnak,
még el is adhatja belőle a felét, mégis elég lesz a télen
át a lovaknak.

— Van — bál' Istennek — de azt is csak annak
köszönhetjük, hogy idejében bebordtuk, mert ha a
Lajos napi horzasztó zivatar künn éri, a fele ott rohad
meg. Mi éppen az előtt való nap be tudtuk hordani.

— Persze volt sietős munka?

— Elhiszem azt, minden épkézláb cselédem künn

volt a réten, a feleségemnek is egyedül kellett az nap
maradni kicsiny beteg leánykammal, mert a Marit is
kiküldtem segíteni. Késő este volt, mire magam is
hazakerültem.

Rövidesen buesut vett az őrmester és újból elgon-
dolkodott a hallottakon. Lajos napja augusztus 25-én
volt; az nap estefelé vonult el a város felett az az
emlékezetes, óriási károkat okozott zivatar. Előtte való
nap künn volt a Mari cseléd szénát gyűjteni, a honnan
későn este érkeztek haza. Az nap este tért be a csár-
dába meggyilkolt is, a kit mi éjjel már vérébefagyva
találtunk. A kettőjük közötti találkozás azonban kizárt-
nak volt vehető, mert ez egy oly jelenettel járt volna,
a melynek feltétlenül híre megy a faluban. Ellenben
nem volt kizárva annak a lehetősége, hogy a leány
felismerte csalfán elbagyott vőlegényét s a közelgő
veszélyről értesítette szeretőjét, a ki azután eltette láb
alól hűtlenségének áldozatát.

Élben a nézetében mindinkább megerősödvé P. pusztára
indult az őrmester, a hol a tanyai gazdával éppen
akkor találkozott, a mikor Németh János, a jubász
bazaterelte a nyáját.

Szó-szót ért s beszédközben a jubász magatartása
iránt érdeklődött az őrmester.

— Joravaló legény, a ki nagyon vigyáz a jószágra,
csak ne volna annyira bele bolondulva, az orvosék
Marijába. Majdnem minden éjszaka odacatangol s
a bojtárgyerekre bizza a nyáját. A nyár óta meg
már éppen nem lebet birni vele; egész nap szó-
talan, immel-ámmal baktat a nyáj után s ha meg
nem változik, Szentmihály napjára kereshet magának
más tanyát. Nem szegény embernek való az ilyen bo-
londéria. Akkor is, a mikor Lajos-napkor a fergeteges
idő volt, nem maradt volna itthon éjszakára, hanem
neki vágott a szántásnak és ment a szeretőjéhez, jól-
lehet aznap szidtam össze, a miért az előző éjjelt is a
tanyán kívül töltötte s hazajövet a szegény bojtár-
gyereket annyira elverte, hogy ha nem jön az öreg
béres, talán még agyonüti. Meg is mondtam neki, ha
ez még egyszer megtörténik, bát felmondás nélkül el-
zavaram.

Beszélt volna a gazda, csak hogy az őrmester most
már arra volt kíváncsi, vajjon a béresgazda mit mond?
Az mindenben megerősítette a gazda előadását s még
megjegyezte, hogy a Jánosnak azóta van olyan ember-
evő kedve; azóta nem lebet egy szavát sem hallani.

Ott motoszkált körülöttünk a jubász is s a mikor
a bojtár — kit az őrmester előhivatott — szintén
panaszkodott a megvretéseért, nagy hetykén közbe-
szólt:

— Miért nem vigyáztál jobban a nyájra?!

— Vigyáztam én, csak hogy kend azórt vert meg
engem, mert el találtam aludni! Nem tudtam már meg-
várni, a mig visszajön! Este ment el és már virradni
kezdett, a mikor felvert az álmomból!

Eleget tudott az őrmester! Csak hogy nyíltan még
nem léphetett fel; mert a jubász feltétlenül beigazolja
az alibjét, hiszen szeretője mindenesetre vállalni fogja
azt, hogy nála töltötte az éjszakát, annál is inkább,
mert mind a ketten benne voltak a bajban. Ennek
ellenkezőjét meg bajosan lebetett volna beigazolni, bi-
szem semmiféle bünyel sem szólt ellenük, jóllehet biz-
tosra lebetett venni, hogy ők ketten a bünösök.

Estefelé vonult be az őrmester a nyomozó szolgál-
ból. Másnap reggel felkereste az ügyészt, a ki őt sok
bonyolult és kényes ügyben már több ízben hathatósan

Megbeszélés.

A gyakorlat kezdete előtt. — Ferenc Szalvátor főherceg báró Kirchbaeh és báró Hauer lovassági felügyelőkkel.

A dunántúli lovassági hadgyakorlatokról.

támogatta. Az összes részleteket elmondotta már, a mikor a vizsgálóbíró véleményét is kikérték, a minnek az eredménye a két elfogatási parancs volt.

A teljes beismerésben levő tettes és szeretője még a letartóztatás napján a bűnjelként szereplő ólmosvégű hottal és a bamis cselédkönyvvvel együtt át kett adva a bíróságnak. A 300 forint kevés hiánnyal szintén előkerült és a bíróság részéről a meggyilkolt anyjának kézbesítettett.

Kovács Teri, mert ez volt az igazi neve a cselédnek, a Kulcsos Mária névre szóló és a saját személyleírására hasonló cselédkönyvet Sz.-ben találta s megtartotta. Akkor még nem volt semmi rossz szándéka vele, hanem a mikor vőlegényétől megszökött, akkor vette használatba először, hogy vőlegénye ne jöbessen a nyomára. A P. községben feladott levelet is azért írta vőlegényének, mert bántotta a lelkiismerete. A szabadságot katonák összeírása azért volt eredménytelen, mert Németh János — bár tulajdonképen Temesváron szolgált — Budapesten, mint a hadgyakorlat színhelyéhez legközelebb eső állomásról lett szabadságolva, mi pedig elég könnyelműek voltunk elnézni azt, hogy a 7. számú hadtest tüzérezred törzse nem Budapesten hanem Temesváron van. Így tehát jelentésünkkel tulajdonképen félrevezettük őrmesterünket, a kinek ez a körülmény aligba került volna el a figyelmét; és ez, illetve a leánnyal folytatott szerelmi viszonya lett volna a tulajdonképeni kiinduló pont, a honnan sokkal egyszerűbben és gyorsabban elérgettük volna az eredményt.

Mi elügyetlenkedtük a dolgot, őrmesterünk pedig megoklotta a nehéz feladatot. «Szerencsésen» sikerült, fejezte be az előadását, de tanulják meg, hogy «többet észszel, mint erővel!»

Az orvosok hajdanában.

Az ó-korban az orvosi tudomány nagy becsben állott és igen fejlett volt, csak a keresztény korban — a babona és a könnyenhivés virágzása korában vesztette el egyideig a jelentőségét és csak később, bosszú idő múltán foglalta el újra helyét, illetve lett újra tudománynya. Az orvosi tudomány keletkezéséről és annak haladásáról érdekes részleteket mond el H. de Gallier a «Revue» ez. folyóiratban. A középkorban az orvosi tudomány kizárólag a kolostorok kezében volt. Még a XIII. században a montpellier-i orvosi egyetemen is kizárólag papok tanultak. Egy további feltétel volt az orvosi tudomány elsajátítására, a nőtlenség fogadalma. Csak a XV. században engedték meg Franciaországban az orvosoknak a házasságot. Az orvosnövendékeknek pedig még 1600 előtt nem is volt szabad magukat eljegyezniök. A gyógyítás tudománya az időtájt a csillag-

jóslás babonáján alapult és csak később vették át az arabok orvosi szokásait. A bajorvosok a középkorban főleg zsidók voltak, a kik praxisuk mellett még kereskedéssel is foglalkoztak. A bitelműveletek megcsinálása alól sem vonták ki magukat, természetesen uzsorára. Némely városban megbonosították a városi orvosok intézményét, a kik fix fizetést huztak. De ba lepra-, aragy pestisbetegeket látogatták, ezért külön tiszteletdíjat élveztek. A hol a báziorvos nem volt egyuttal városi orvos, ott az ilyen orvos kis honoráriummal kellett hogy megelegedjen. Mindamellet már akkor is bő számmal voltak az olyan orvosok, a kik tekintélyes jövedelemre tettek szert. XIII. Lajos alatt nem egy orvos fizetett 15—16 ezer livrest is, hogy fiának bivatalt szerezen. A francia királynők orvosai mind vagyont gyűjtöttek össze.

Az orvosok bire a középkorban különösen rossz volt. Bizonyosság erre Petrarca és VI. Kelemen pápa levele, a melyben erősen kikelnek az orvosok hanyagsága ellen. Ha csodálkozunk is az ilyen kifakadások ellen, azt meg kell állapítanunk, hogy még sem voltak azok minden alap bijján. A legtöbb orvos sarlatán volt. Szép Fülöp tizenkét orvosa kivétel nélkül knuzelő volt. Az egyik arról volt bires, hogy pusztá látásra felismerte a betegséget és mégis egyszerű láz következtében halt meg királyi betege. VI. Károlyt Arnaud Guillaume egyetlen szóval akarta meggyógyítani. Úgy látszik azonban, hogy az a szó mégse basznált, mert két más orvost bívtak hozzá, kik liztté örölt gyöngygyel akarták a királyt kezelni. A gyöngyök nem használtak semmit, mire a szegény ördögöket lefejezték. Erre Dijonból bívtak orvosokat, a kiket, mert nem tudták a királyt kigyógyítani, elégették. XIV. Lajosnak életelixirt ajánlottak orvosai, a király mégis megbalt.

Franciaországban a 17. és 18. század egészségi viszonyai igen szomorúak voltak. A «napváros» utcái sárosak voltak és a városban düböngtek a járványok. A watercloset áldásaival Mária Antoinette ismertette meg az embereket. A balázások ugyan a régebbi korokban nagyobbak voltak, de azért a rég embereknek csodás szervezetük kellett volt, hogy legyen, mert máskép nem bírták volna ki azt a gyógyítási eljárást, a miben orvosok részeseítették őket.

KÉPEINKHEZ.

A dunántúli lovassági hadgyakorlatokról.

A modern harcászat a nagyobb lovas csapatok támadás céljából való ütközetbe vitelének eshetőségeit ritkította ugyan, de a felderítő szolgálat még mindig a lovasság feladata maradt.

Az utóbbi években megtartott lovassági hadgyakorlatok ennél fogva nagyrészt a felderítő szolgálat fejlesztésére és tökéletesítésére irányultak, mert tagadhatatlan, hogy a könnyebben mozgó és gyorsabban haladó lovasjárőrök előnyösebb tevékenységet fejthetnek ki a nagy területekre kiterjedő hadműveletek területeinek felderítésében, az ellenség felkutatásában és az erről szóló jelentések továbbításában, mint a lassabban haladó s hamarabb kifáradó gyalogság.

Ugyancsak ebben az irányban folyt le a jelen számban közölt képeken egyes részleteiben bemutatott dunántúli lovassági hadgyakorlat is, a melyben két lovas hadosztály mérte össze erejét.

Felállítás díszszemléhez.

A honvédelmi és közvédelmi csapatok rohamra egymás ellen.

A dunántúli lovassági hadgyakorlatokról.

A lovasság, mint mindig, úgy ezuttal is kiváló jelet adta harcalképességének és a felderítő szolgálatban való megbízhatóságának. Mindemellett bátran állítható, hogy napról-napra székebb körré szorul a lovasság e feladata is és nincs messze az idő, hogy a technika különféle eszközeivel rendelkező műszaki csapatok háttérbe szorítják a lovasság ez irányban való tevékenységét, a táviró, telefon, léghajó e különösen az ez ideai gyakorlatokon is kitűnően bevált aviatikai osztály teljesítik majd a jövő háborújában a felderítő szolgálatot.

HIREK.

Adomány. A létesítendő csendőrségi internátus javára a tokajvidéki cs. és kir. udvari szállók kezelősege, a IV. számú csendőrkörület útján 50 koronát adományozott, mely összeggel az alap vagyona 24,629 K 80 fillérré emelkedett.

Katona egyének elleni rágalomok hivatalból üldözendők. Az 1911. évi augusztus hó 23-án kelt 7714. e. l. számú honvédelmi miniszteri rendelet szerint, a m. kir. igazságügyminiszter a folyó évi 7809/911. I. M. számú rendeleté en kimondotta, hogy a honvédelem, illetve a hadügyi igazgatás állami feladat és mint ilyen az állami közigazgatás fogalma alá és annak a körébe tartozik, következésképen az állami közigazgatásnak ebben az ágában hivatalt viselő vagy szolgálatot teljesítő egyének közhivatalnokoknak tekintendők és a közhivatalnokot megillető fokozott jogvédelemben részesítendők. Ebhez képest a kir. ügyészségek figyelmét felbírta arra, hogy abban az esetben, ha a közös hadsereg, a haditengerészet, vagy a honvédség tagjai, tehát egyes katona egyének sérelmére hivatali kötelességeikre vonatkozólag állítottak olyan tény, mely valódsága esetén bünvádi vagy fegyelmi büntetést vonna maga után, btkv. 270. §-ának 2. pontja értelmében hivatalból van helye a bünvádi eljárásnak.

Kézi bilincs hordása a pamutváson pantallóban. Az 1911. évi augusztus 30-án kelt 90,634. a. b. számú honvédelmi miniszteri rendelet szerint a drapp diagonál pamutszövet pantallóban szolgálatot teljesítő járőrök, a kézi bilincset a jobboldali nadrágzsebben helyezik el, mely alkalmakkor a füzőláncz honn hagyandó.

Garázdálkodó tűzér. Kosik István 5 taraczkütüzérezredbeli tűzér, szeptember 11-én éjjel fél 12 órakor Dunaszerdahelyi gyakorlati állomáson, az öt garázdálkodáson ért Farkas Balázs cz. őrsvezető és Szeles András dunaszerdahelyi őrsbeli járőrnek elle szegült és Farkas Balázs cz. őrsvezetőt tetteg bántalmazta. A garázda tűzér ellen Szeles András csendőr szuronyfegyvert használt és azt súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette. A sérült tűzér a pozsonyi cs. és kir. csapatkórházba szállítottatott.

Kérelem. A magyar kir. III. számú csendőrkörület őfutaki — Bácsbodrog vármegye — őrsén állomásozó Szaboszlai czts. őrsvezető kéri Péter József czts. őrsvezetőt, a ki az 1907. évben az I. számú csendőrkörület mécsi őrsén szolgált, hogy vele címét tudassa. — Szabó Jeremiás lovas csendőr őrmester dávodai őrsparancsnok — Bácsbodrog vármegye — kéri Rumpler József és Szabó József volt csendőr bajtársait, kik az 1898—1899. években Krassó-Szörény vármegye belobreakai őrsén vele együtt szolgáltak, hogy vele címüket közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hogyan őrzik az angol bankot? Immár több mint kétszáz esztendeje, hogy az angol bank abban a veszedelemben forgott, hogy megostromolják és kirabolják. Ez a Gordon-féle fölkelés idejében történt. A bank épületét, melynek az utca felé nincsenek ablakai és egész világítását felülről kapja, azóta éjjel-nappal erősen őrzik. A bejáratoknál nappal vörösfrakkos szolgák állanak, czilinderrel a fejükön és bottal a kezükben, a kiknek ügyelők kell arra, hogy a bank épületébe senki más, mint a kinek ott dolga van, be ne lépjen. Éjjel körülbelül száz ember őrzi a bankot, ebből harmincznégy katona, köztük egy tiszt és egy dobos. A csapatnak este, a mikor bevonul a bank épületébe, mindenekelőtt kifizetik a zsoldját. Minden katona egy takarót kap, hogy a mikor nincs poszton, az őrszobában betakaródzhaassék, télen pedig régi módi szabású nagy köpenyt, óriási gombokkal, melyekre a Bank of England szavak vannak bevésvé. Az őrségnek egy kis könyvtár is áll rendelkezésére, hogy a katonák, a kik minden éjjel csak egy óra bosszáig állanak őrt, ne unatkozzanak. Az udvarokon kettős őrszemek állnak. Nyáron reggel hatkor, télen pedig egy órával később a katonák kivonulnak a bank épületéből. A banknak a Royal Exchange mellett levő épületét 1788-ban Sir John Sloane, a tivoli-i Sybillatemplom mintájára, egészen klasszikus stílusban építette. Magát a bankot a 17-ik század végén egy millió font alaptőkével egy skot ember alapította. Ma a banknak mintegy ezer alkalmazottja, saját nyomdája van. A bank nyomdájában naponta 15.000 bankjegyet adnak ki, ha azonban ezek közül valamelyik még aznap visszakerült a bankhoz, azt ép úgy mint a régi bankjegyeket, egy külön erre a célra épített kályhában elégetik. A bank legfontosabb helyisége a Bonillon Office, melyben az arany- és ezüstrudakat őrzik. Ide már sokszor be akartak törni és zseniális betörők évekre terjedő terveket eszeltek ki, hogy az aranyrudakhoz hozzáférjenek, a mi azonban eddig még senkinek se sikerült.

Bepörölt sarkutazó. Érdekes panaszt fog nemsokára tárgyalni a new-yorki bíróság. Cook doktorról, a híres északsarki utazóról van szó, akit sehol sem tudnak megtalálni. Annak idején tartott előadásainak egyik hallgatója tette a panaszt, a ki megkérősitottnak érzi magát azzal, hogy Cook pénzért előadást tartott neki olyan útról, a melyet a valóságban nem tett meg. Most már az a kérdés, vajjon büntetőjogilag alapos-e ez a panasz és vajjon lehetséges-e a büntetés. Ha Cook dr-ra ráakadnának és ha valóban tárgyalásra kerülhetne a panasz, csak csalásról lehetne szó. Cook előadó-körútjáért százhuszonkétezer dollárt kapott, újságok és folyóiratok számára írt közleményekért pedig huszonnyolcezer dollárt, összesen tehát százötvenezer dollárt. Utjáról könyvet is kellett volna írnia, de az azért járó tisztelődíjat még nem fizették ki neki. A panaszt olyan ember tette, a ki három dollár belépődíjat fizetett és ezt a három dollárt azonnal visszakövetelte, mihelyt köztudomásra jutott, hogy Cook nem is volt az északi sarkon. A panaszttevő természetesen nem a bárom dollárért pörösködik, hanem az elvért, mert ha Cookot elmarasztalják, akkor vissza kell fizetnie az egész összeget, a melyet a fölolvassásokért kapott. Azt mondja a panasz, hogy Cook dr. hamis tény állításával, tudniillik, hogy az északi sarkon járt, kicsalt a néptől százhuszonkétezer dollárt. A pör sikere mindenestre kétséges. Eddig ugyanis csak

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

az a tudományos ítélet hangzott el, hogy Cook dr. az északi sarkra való eljutásáról nem terjesztett elő meggyőző bizonyítékokat. De hogy Cookot család miatt elítélhessék, be kellene bizonyítani, hogy nem ért el az északi sarkra, mert hiszen ő ma is azt állítja, hogy igenis elért odáig és erre nézve ellenbizonyítékokat eleddig senki sem tudott fölmutatni. A valóságban Cook dr. olyan előadásokért kapott pénzt, amelyeket megtartott és olyan újságcikkekért, amelyeket meg is írt. Így állván a dolog, aligha kerülhet bajba Cook és vagyona, a mely az angol bankban van biztos őrizetben.

A római bérkocsisok. A henszülött római a padrone di Roma jelzővel tiszteli bakon ülő polgártársait. Erre méltóak is annyiban, hogy nincs nálunk konzervatívabb ember a világon. 1843-ban a vasutat szidták, később az omnibusz, a lóvonat és villamos ellen keltek ki, 1909-ben pedig egymásután fogtak sztrájkba a taksaméró ellen. Az utóbbi azonban mindazáltal a mult esztendőben az örök városban is életbelépett épen úgy, mint most Budapesten.

Az olasz bérkocsis egyáltalában nagy úr Ravennában például régebben a lóvonatnak mindennap egy-két órát szünetelnie kellett, hogy a bérkocsisok keresetét túlságosan ne rontsa. Tarentóban pedig a sineknek a pályaudvartól félkilométernyire vége szakadt, hogy a vonaton érkező utasok kényszerítve legyenek bérkocsit használni. Később azonban mindenütt győzött a közönség érdeke, csak a római bérkocsis küzdött egy teljes esztendeig, a mig büszke derekát a polgármester előtt meghajtotta és elfogadta a taksamérót.

Nincs az az obstrukció, a mely erősebb ellenállást tudna kifejteni, mint a római bérkocsis, ha kezet fog egymással. Néhány évvel ezelőtt a római tanács engedelmet adott az omnibusztársaságnak arra, hogy a Pinción tartott esti hangversenyekhez kocsijáratot rendezessen be. Az omnibusz-társaság azonban sobasem élhetett az engedelemmel, mert a bérkocsisok az első omnibuszt megtámadták és a kocsist ostorral fenyegették, ha tovább mer hajtani. És ezért még csak meg se büntették őket.

A római bérkocsis szívből gyűlöli az összes közuti közlekedő eszközöket. Ha valami utcagyerek leesik a villamosról, a melyre huncutságból fölkapaszkodott, a bérkocsis rögtön kész népribunként föllépni és meglincselni a szegény villamoskalauzt. Kövel dobálja meg a szerencsétlen járóművet s a vezető és a kalaja az utasokkal együtt vad futásban keres menedéket.

A többi olasz nagyváros bérkocsisai egyenrubában járnak, a római kocsis azonban méltóságán alólinak tartja az ilyesmit. Elegáns polgári öltözetben ül a bakján és lenéz mindenkit, a kin libériát lát.

Az idegennek lenyűzná a bőrét is, ha lehetne. Egy német tudóssal esett meg Rómában, hogy először járván az örök város utcáin, a lateráni templom közvetlen szomszédságában kérdezte meg az egyik bérkocsistól, hogy mennyiért viszi el oda. A hunczut kocsis a legártatlanabb arcczal kért az utért tíz lírát, a mit a tudósnak rövidesen sikerült egy ötödére lealkudni. De a pápaszem is csaknem leesett a tudós orráról, a mikor egy perc se telt bele, a kocsis leugrott a bakról és kalapját megemelve, így szólt hozzá:

— Megérkeztünk, kérem alásan.

A henszülött rómaival szemben méltányos volt, sőt néha nevelésesen olesó árat szabott a római bérkocsis. A mióta azonban a takaamérót behozták, mindenki egyforma előtte is. Most már csak az az ügyes cocchiere

tud magának hasznót buzni, a kinek olyan ügyes, betanított lova van, hogy egy-egy campagnabeli kirándulás alkalmával magától is megáll a jól ismert oszteria előtt s mig a taksaméró mutatója tovahalad, a bérkocsis vigan hajtja föl az italt, a mi a korcsmárostól ingyen jár ki minden behozott vendég után.

A japán fogorvos. A japán fogorvos ujjával húz fogat, a nélkül, hogy bármiféle szerszámot használna hozzá. Egyik kezével leszoritja a páciens állkapcsát, úgy hogy nem tudja száját becsukni; azután másik kezének hüvelyk- és mutatóujjával benyul a páciens szájába és ha kell, egy perc alatt kihúzza őt, hat, sőt hét fogat is az áldozatának, a nélkül, hogy emennek módjában volna védekeznie ellene. A ki tamáskodva rázza a fejét ezen a boszorkányos ügyességen, annak elmondjuk, hogyan készül a japán fogorvos hivatására. Keskeny deszkára lynkakat fűznek, melyekbe csöveket vernek. Azután a földbe erősítik a deszkát s a jövőd fogorvosnak jobbkézre hüvelyk- és mutatóujjával ki kell egyik csöveket a másik után rántani, de úgy, hogy a deszka egy cseppet se reszdüljön meg bele. Ezt a gyakorlatot először fenyőfával, majd tölgyfával, azután még keményebb fával ismétlik; a csöveket is minden alkalommal jobban beleverik a deszkába. Ha a jelölt ennek az utnak utolsó stációját is sikeresen megjárta, megadják neki a jogot, hogy tudását élő emberen is gyakorolhassa és fogorvosi műtermet nyisson.

A pihenés. Két new-yorki embert teljesen kimerített és munkaképtelenné tett az évek során megszakítás nélkül üzött nehéz munka. Az egyik tanult ember volt, a másik egyszerű napszámos és véletlenül mindegyiküket ugyanaz az orvos kezelte. Az orvos mindkettőjüket egy hónap alatt ismét teljesen egészségessé tette és pedig olyan módon, a mely hosszú cikkekelyekben való véleménymondásra kényszerítette a legnevezetesebb orvosi lapokat. A gazdag ember szervezete abban merült ki, hogy naponta nyolcz-tíz órán keresztül nem tett mást, mint irodája kényelmes székében ülve, ületi leveleket íralt és olvasgatott. A szegény ember pedig útkaparó volt, aki ásóval és kapával volt elfoglalva mindennap. Az orvos egyszerűen fölcseréltette végkimerülésről panasszkodó betegének foglalkozását. A bankigazgató rábeszélte, hogy négy hétre álljon be útkaparónak, az útkaparót pedig arra, hogy ugyancsak négy héten keresztül semmi egyebet ne tegyen, csak üljön le egy kényelmes székre a szobájában, olvasgasson könyvet, újságot, írjon leveleket ismerőseinek s így töltsen el a hónapot. Az eredmény meglepő volt. A bankigazgató a négy hét leteltével teljesen megegyeségedve, testben-lelekben egészen megújulodva tért vissza a hivatalába. Ugyanez történt a szegény munkással is, neki is elmúlt minden baja és ma már vigan folytatja régi munkáját. Az eset Harvey Hill dr.-nak, Baltimore egyik leghirvesebb orvosának is tudomására jutott, a ki teljesen igazat adott a ötletes new-yorki orvosnak és a New-York Medical Record-ban bosszan leírja, hogy ő is a testi munkát tartja a legjobb pihenésnek a szellemi munkában kifáradt emberek számára. Szerinte az egészség érdekében okvetetlenül szükséges, hogy naponta legalább két órát testi munkával töltsön el minden ember, ha másként nem, sétáljon minden reggel legalább két mérföldet. Szerinte az elpuhulás a legnagyobb ellensége az emberi életnek s ez okzsa, hogy igen sok ember idő előtt megöregszik.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratol vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

77. Más, mint a Bn. 18. §-ának második bekezdése kifejti, mi sem mondhatunk. 2. Ez esetben a fegyverhasználat határozottan jogtalan volna. Hol van itt a jogos védelem?

999. Születési anyakönyvi kivonat (Keresztlevél) és illetőségi bizonyítvány csatolása mellett adjon be szolgálati uton kérvényt a m. kir. belügyminister úrhoz czímezve.

1911. IX. 6. 1. Az 1911. évben lett felvéve. 2. Még hozzátétveleg sem tudjuk megmondani.

1883. Megszakításról lévén szó, így az előző szolgálati idő sem a nyugdíjazásául, sem pedig a végkielégítésnél figyelembe véve nem lesz, ezt bizonyára megkérdés nélkül is nagyon jól tudja.

Két jó bajtárs. Szabályzat szerint ezen vezényszóra „Nagy kör!” minden lovas külön-külön végzi azt mindaddig, míg „Egyenest!” nem lesz vezényelve. A gyakorlatban a pótlóvak idomításánál vagy a lovaglás tanításánál szokásosak még a következő vezényszavak is: „Fent nagy kör!” „Lent nagy kör!” „Fent és lent nagy kör!” „Körülöttem nagy kör!” a mikor is a lovasok egy vagy két körben egymásután — tehát nem külön-külön — lovagolnak.

Jó bajtársak. A cs. és kir. 3. huszárezred 1904 évben ment Aradról Galicziába.

Gyimesi vadvirág. Ha szándékosság forog fenn úgy vagyon rongálás, ellenben az illető csak kártérítéssel tartozik. A bíróság — mérlegelve a körülményeket, — hogy minek fogja minősíteni, erre természetesen feleletet adni nem tudunk.

IX. 1 és Érdeklődő. Sorsjegyeik nem nyertek.

Gy. S. Esztelenek. Szolgálati ideje csak 1909. évtől számít s így esetleges végkielégítését az ezen időtől eltöltött tényleges szolgálati idő után fogja kapni.

Fiatall csendőr. Nem, hanem csak a szolgálati kötelezettség 10-dik éve után.

P. T. Zenta. Viselésük nincs megengedve.

1911. Épen úgy tartozik fizetni, mint minden más polgári egyén.

1878. 1. Ha betegséget a szolgálatban és abból kifolyólag kapta, igen. 2. Attól függ, hogy mennyi szolgálati ideje és pótdija van, miután ezen adatokat nem tudjuk, pontos feleletet sem adhatunk.

Tőrekvő dunamenti. 1. Forduljon a legközelebbi polgári iskolai igazgatóságához. 2. Az illető parancsnokságtól függ.

Sz. J. Értesülésünk szerint nem. Bérmanevét sem használhatja.

480. A vonatkozó rendeletek a következők: 1898. évi 5949/eln.; 1902. évi 73535/16 és 1909. évi 41997/16. számok. A laktanya-szabályokban ezeket feltalálhatja.

56. Nincs. A többire nézve feleletet nem adhatunk, ha magára nézve sérelmet lát, úgy tegyen erről jelentést.

S. Levélben feleltünk. A „Magyar Közigazgatás” szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest IV. Ferencziek tere 7.

V. I. Őrmester. Egy rendbeli ruhára van igénye. Nem ártana, ha olvasgatná az illető utasítást is.

T. K. Őrmester. Öntől szerényebb hangú levelet vártunk volna. Üres törzsőrmesteri hely nincs, mert ezek létszámába jelenleg th.-ek is be vannak számítva. A mi levelének többi részét illeti azok vagy nem felelnek meg a valóságnak, vagy pedig azokon nem segíthetünk, mert ha valakinek valami nem tetszik, abból nem következik még, hogy az nem jó. Tanácsunk, hogy kár olyannak fessegetni, a ki nem ismeri a viszonyokat és maga is rövidesen szeretne a kikötőbe bevezetni.

M. I. J. Forduljon szolgálati uton kérvénnyel valamelyik m. kir. postaigazgatóságához. A fizetésre nézve bármely postahivatalnál felvilágosítást nyerhet. 2. Anyakönyvi adatok nélkül megmondani nem tudjuk, valószínűleg csak január végén.

Mártonvásári őrs. Nem kötelesek, mert mint katona egyének személyük után nem fizetnek adót.

Érdeklődő. Nem feltétlenül szükséges, de azért előrelátásból helyesebb ha ilyenkor is beszerzik.

Óreg csendőr. Az összes ügyiratok a m. kir. belügyminister úrnál vannak, így annak elintézéséig legyen türelemmel, mert az ilyen fontos és nagyhorizerejű dolgot nem lehet csak úgy márhólnapra megcsinálni.

M. J. cz. Őrsvezető Nagyszentmihály. Nézetünk szerint a laktanyatulajdonos.

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Fő-tér. ::

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ékszeri akar vásárolni, úgy késszen mint részletre, forduljon olyan czégre, amely rövid 1—2 év alatt kizárólag csak a csendőrségtől 120 elismerő levélben részesült, ezen elismerést csak azért értük el, mivel a saját készlet szabályzott óra egy hó alatt legfeljebb csak 5 percet különbözhet. Kérem sziveskedjenek mintákat kérni. A mintáknak ára 8 koronától feljebb. 40

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közushadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " ::

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Örsök felállítása.

A m. kir. III. számú csendőrkerület budapesti szárnyának területén Tápisápon, Pesthidegkúton és Klotildnyaralótelepen, továbbá az egri szárny területén Egercsehi köszénbánya-telepen 5—5 fővel felállítva volt állandó különítmények 1911 szeptember 1-ével, illetve 1911 augusztus 26-ával örsökké alakítottak át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Zsigmond Zsigmond I. számú csendőrkerületbeli járásörmester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonság érdekében kifejtett eredményes tevékenysége és alárendeltjeinek helyes neveléseért.

Dolák Márton IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt, 11 éven át a közbiztonsági szolgálat, azután pedig hat éven át mint segédoktató, az oktatás és nevelés terén kiváló buzgalommal és lelkiismeretes pontossággal kifejtett igen eredményes tevékenységéért.

Miski Zsigmond és Istók Mihály IV. számú csendőrkerületbeli járásörmesterek, 27 rendbeli betöréses-lopás tetteseinek és orgazdájának 10 napon át vezetett fázasztó és leleményes nyomozás során történt kiderítése, a tettesek elfogása és a bűnjelök megszerzése körül kifejtett buzgó tevékenységükért.

Tóth György, Bongár János, Hidegh József V. számú csendőrkerületbeli járásörmesterek és Csöllo András örmester, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén kiváló szorgalommal teljesített eredményes tevékenységükért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Turcsányi Bertalan ez. örsvezető, mert a folyó évi márczius hó 28-án Nyirbátorban dühöngött tűzvész alkalmával, Nagy István ottani lakos égő istállójából Batori Sándor nyirbátori lakost, továbbá károsnak bekötvé volt öt darab lovát, saját élete veszélyeztetésével kimentette.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Imre János ez. örsvezető, Durgó János, Kálmán Gábor, Tuboly János, Szentpéteri Vendel, Kéri Pál, Lovas Gyula, Németh István XIII., Kneisz Rafael, Szabó-Pösztor Mihály, Csécs János, Gróf József, Kovács József II., Ács János és Kuszás József csendőrök, az 1910. év őszén uralgott kolera-járvány alkalmával a vész elhurocolásának és terjedésének megakadályozása végett

tett hatósági intézkedéseknek lelkiismeretes pontossággal, saját életük veszélyeztetésével történt keresztülviteléért s fáradságot nem ismerő igen fontos szolgálataikért.

Cziglár Máttyás ez. örsvezető és Bor József csendőr, egy rablógyilkos rabszökevénynek saját megfigyelésük és felfedezésük alapján történt gyors és elszánt üldözése és elfogásáért.

Vas János, Horváth Pál V. és Spanu Miklós csendőr ez. örsvezetők, Kernya István, Varga János III., Tendli István, Varga Ferencz V., Hegedüs János, Kánya Antal, Szabó György, Szalai György, Bendes István, Huszár István, Szilágyi József, Bakarecz József és Zóka János csendőrök;

Nudli János, Sipőcz Ferencz, Juhász János csendőr ez. örsvezetők, Lázár Ede, Németh István, Tóth Lajos, Kovács József András, Barki Ferencz és Mikovics József csendőrök, az 1910. év őszén uralgott kolera-járvány alkalmával, hosszabb időn át teljesített kiválóan fontos, lelkiismeretes és pontos szolgálataikért.

Előléptettek:

1911 szeptember 1-ével:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Kondor Lajos, Csapó János, Hatvani János, Witawesky Kristóf, Piller Antal, Bedő János II., Zsiborács István, Viszhofer András, Zsédény Mihály és Tavasz Imre örsvezetők, *örsvezető ez. örmesterekké*; továbbá

Pölksei József, Zsoldos Bálint, Pandur Sándor, Horváth Károly III., Németh István III., Horváth Bertalan, Sebők Lajos, Kátai István, Bera István, Gyurác István, Hegedüs György II. és Gőcze József I.;

ugyanazon nappal:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Tatár Mihály, Szabó József V., Kálmán Bálint, Ambrus Ágoston, Gergely József és Sipos József ez. örsvezetők, *örsvezetőkké*; továbbá

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: Török István csendőr;

1911 augusztus 1-ével:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Gergely Gyula,

1911 augusztus 14-ével:

Boldizsár János és

1911 augusztus 17-ével:

Köcs Mihály csendőrök, *csendőr ez. örsvezetőkké*.

Katonai szolgálati jel:

A I. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel előléptatott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Zejk János ez. örmester, 1911 szeptember 11-én;

a II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel előléptatott:

Péter Sándor cz. őrmester, 1911 szeptember 15-én;
a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Tóth József III. cz. őrmester, 1911 szeptember 9-én,
Horváth János II. cz. őrsvezető, 1911 szeptember 19-én
és Kossa Géza cz. őrmester, 1911 szeptember 30-án.

Pénzbeli megjutalmazások.

A m. kir. belügyminiszter úr az 1911. évi 91,526/V—b. számú rendeletével, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiváló tevékenységükért, a VII. számú csendőrkerület állományába tartozó Ferencz Dénés cz. őrsvezetőnek 80 és Mátyás Pál csendőrnek 30 korona pénzzutalmat adományozott.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Sági János cz. őrmester és Szedlák István cz. őrsvezető 3—3 darab 10—10 koronás aranyból álló lovaglasi jutalomdíjban részesítettek.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Partin Mihály cz. őrmester, Sipos Annával, 1911 augusztus 15-én, Püskereczon.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Vigh Mihály cz. őrmester, Krinyán Ilonával, 1911 augusztus 6-án, Nagytapolján.

Simó József cz. őrsvezető, Bul Juliannával, 1911 augusztus 13-án, Szekelykereszturon.

Veres Dávid csendőr cz. őrsvezető, Sajnoczki Veronikával, 1911 augusztus 20-án, Csanádpalotán.

Teleki József csendőr cz. őrsvezető, Peőcz Máriával, 1911 augusztus 21-én, Sztancsafalván.

Bauer Ádám csendőr cz. őrsvezető, Schummer Franziskával, 1911 augusztus 27-én, Németszernyán.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Lugosán Simon cz. őrmester, Majoros Paulával, 1911 augusztus 5-én, Császártöltésen.

Munkácsi Gábor csendőr cz. őrsvezető, Tamaskó Veronikával, 1911 augusztus 1-én, Nagycsécsen.

Pakulár János cz. őrmester, Eichner Gizellával, 1911 július 25-én, Vadnán.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Szlatici Erazmus cz. őrmester, Pintér Paulinával, 1911 augusztus 22-én, Pozsonyban.

Huszka József csendőr cz. őrsvezető, Imrovics Máriával, 1911 augusztus 6-án, Ábelfalván.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Horváth András I. cz. őrmester, Vrána Annával, 1911 augusztus 22-én, Nagybjomban.

Böröczk József cz. őrmester, Iván Annával, 1911 augusztus 24-én, Herczegfalván.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Bíró Sándor cz. őrmester, Bartha Ágnessel, 1911 aug. 20-án, Lembényben.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Tomsi György csendőr cz. őrsvezető, Pászka Ilonával, 1911 augusztus 11-én, Ozsdolán.

Paraj Ágoston cz. őrmester, Házi Eszterrel, 1911 aug. 3-án, Okányban.

PÁLYAZATOK.

Egy irtóki állás a marczali kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a kaposvári kir. törvényszék elnökéhez 1911 okt. 4-ig.

Egy irtóki állás a körmöczbányai királyi járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Törvényszertő lakpénz. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv szóban és írásban. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az aranyosmártyi királyi törvényszék elnökéhez 1911 évi okt. hó 2-ig.

3-szori bekenésre meg- szabadul kelle- metlen láb-, kéz- és hónaljzizadásától a Riesz-féle kenőcs használatával. 1.20 fillér beküldése ellenében bérmentve, utánvétellel 1.75 fillérért szállítja Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógyszerháza, Budapest, Széna-tér 1. (Azelőtt Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óvakodjék. — Postai szétküldés naponként. — Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Jegyzék a kitiltott őrsfőzönőkről bekötve
= raktárunkon kapható. =